

4

Vragenuur: Vragen Paternotte

Vragen van het lid Paternotte aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, bij afwezigheid van de minister van Financiën, over **het bericht "Nieuwe Schipholbaas sowieso een man; luchthaven wil niet meer vrouwen dan mannen in het bestuur"**.

De voorzitter:

Ik heet de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van harte welkom. Hij vervangt de minister van Financiën. De vraag van de heer Paternotte gaat over de uitspraak van de Schipholbaas dat de luchthaven niet meer vrouwen dan mannen in het bestuur wil hebben; dat is even mijn samenvatting. Het woord is aan de heer Paternotte.

De heer Paternotte (D66):

Voorzitter. Het mag geen vrouw worden: dat heeft u goed samengevat. Schiphol-CEO Jos Nijhuis was zonneklaar: er is al genoeg gedaan voor de vrouwenzaak. De balans in de raad van bestuur zou zoek zijn als een meerderheid vrouw is. Ik viel van mijn stoel toen ik dit vrijdag las. Volgens mij was ik zeker niet de enige. Bijna 100 jaar is Schiphol door bijna alleen maar mannen geleid, maar nu lopen we het risico dat de balans zoekraakt. Dat kun je vertalen in "leuk die vrouwenemancipatie, maar het moet niet te gek worden en leiden tot de situatie dat vrouwen denken dat ze écht de baas kunnen worden".

En ja, voorzitter, nog dezelfde avond werd bekendgemaakt dat inderdaad een man door de raad van commissarissen werd voorgedragen. Voor hem is dit ook heel vervelend. Je zou maar de directeur van Schiphol zijn en de verdenking op je hebben dat je die topbaan alleen maar hebt gekregen vanwege het feit dat je geen vrouw bent. De man omdat het moet. Of in chique bewoordingen: de pardongarçon. Graag een duidelijke reactie van de minister op de uitgesproken voorkeur voor een man.

Voorzitter. Over de kandidaat zelf gaat het hier nu niet. Het gaat wel over de vraag hoe het kan dat bij de Schipholdirectie het idee bestaat dat het sowieso een man zou worden. Hierover heeft Jos Nijhuis, de directeur, verschillende dingen gezegd, bijvoorbeeld ook dat bij "gelijke geschiktheid" — die term werd gebruikt — de voorkeur uit zou gaan naar een man. De term "gelijke geschiktheid" kennen we uit functieprofielen. In dit geval wordt het functieprofiel goedgekeurd door de minister van Financiën, maar er staat niets in over de voorkeur voor een man. Is er wel op enige andere wijze met het ministerie gecommuniceerd over de voorkeur voor een man? Zo ja, hoe heeft de minister hierop gereageerd? Er wordt aangegeven dat vrouwen zijn benaderd, maar hoe kan het dat geen enkele vrouwelijke kandidaat in de procedure terecht kwam? Is dit louter toeval? Hoe kan de indruk bij Schiphol zijn ontstaan dat het wel een man móést worden? De minister heeft gevraagd om uitleg, maar gaat hij Schiphol ook aanspreken op dit bizarre signaal naar alle vrouwen in Nederland?

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Koolmees:

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik dank de heer Paternotte voor het stellen van de vragen. Ik wil beginnen met het herhalen van de uitspraak die minister Van Nieuwenhuizen van I en W vrijdag voor de ministerraad deed. Ze zei dat het "totale flauwekul" is dat er geen vrouw zou kunnen worden benoemd omdat er al twee vrouwen zouden zijn bij Schiphol. Ze eindigde met: "ik vind het een idioot statement". Bij die woorden sluit ik me graag aan.

De heer Paternotte heeft een aantal terechte vragen gesteld. Door de uitspraak van de CEO van Schiphol is een discussie ontstaan over het benoemingsproces voor de nieuwe CEO. De minister van Financiën heeft zich door de raad van commissarissen van Schiphol zowel mondeling als schriftelijk laten informeren over het benoemingsproces. Dat is vrijdagmiddag nog gebeurd. Hij heeft hierover gisteren een brief naar uw Kamer gestuurd, met daarbij een memo van de raad van commissarissen van Schiphol, waarin een toelichting wordt gegeven op het proces en op de commotie die is ontstaan.

De minister van Financiën is nu helaas in Brussel voor de Ecofin — daarom sta ik hier — maar hij geeft in zijn brief aan dat hij de diversiteit van het bestuur en van de staatsdeelnemingen als geheel van groot belang vindt en dat hij daar actief op stuurt. Bij staatsdeelnemingen zitten gemiddeld significant meer vrouwen in de raad van bestuur of de raad van commissarissen dan bij beursgenoteerde ondernemingen. Desondanks is het ook bij staatsdeelnemingen van belang om aandacht te vragen voor het aandeel vrouwen in de raad van bestuur en de raad van commissarissen, zodat het omhooggaat.

Bij Schiphol is de raad van commissarissen verantwoordelijk voor de benoeming van directieleden. Het is een zogenoemde structuurvennootschap, omdat er ook private aandeelhouders zijn. De minister van Financiën wordt hierover als aandeelhouder geconsulteerd. Met andere woorden: de raad van commissarissen is echt in de lead. Het functieprofiel is wel afgestemd met de minister van Financiën. Naar aanleiding van het contact dat de minister van Financiën vrijdag heeft gehad met de raad van commissarissen, heeft de raad van commissarissen laten weten dat de zoektocht naar de nieuwe CEO op een integere, zorgvuldige en genderneutrale wijze is verlopen. De minister heeft daarmee het vertrouwen dat het proces goed is verlopen.

De heer Paternotte heeft nog een aantal specifieke dingen gevraagd. Het functieprofiel gaat uit van een genderneutraal profiel, zoals u ook heeft kunnen lezen in het memo dat de raad van commissarissen heeft laten meesturen met de brief van de minister van Financiën.

De heer Paternotte (D66):

Voorzitter. Dank voor de beantwoording. Ik begrijp hieruit dat er in ieder geval met het ministerie van Financiën op geen enkele wijze gewisseld is dat de voorkeur naar een man zou kunnen uitgaan. Ik vind het ook terecht dat de minister het breder trekt, want het gaat hier natuurlijk om twee dingen. Discriminatie tegen vrouwen bij een bedrijf waar de overheid de grootste aandeelhouder is, is dubbel pijnlijk. Het gaat ook om het signaal dat dit geeft naar alle

jonge vrouwen in Nederland die hopen dat zij de eerste generatie zijn voor wie de sky the limit is en dat niet het glazen plafond bepaalt waar ze terecht kunnen komen. Deze minister heeft nota bene met de uitbreiding van het zwangerschapsverlof voor vaders en meemoeders hiertoe een heel belangrijke stap gezet, zoals onlangs aangekondigd op de Negenmaandenbeurs. Als je dan kijkt naar de staatsdeelnemingen, dan wordt de grens van minstens 30% vrouwen in raden van bestuur van bedrijven als TenneT, NS en Bank Nederlandse Gemeenten slechts bij iets meer dan de helft gehaald. Oftewel: de rest is nog altijd een mannenbolwerk. Dat zijn wel iets betere cijfers dan die in het bedrijfsleven maar ze zijn absoluut niet indrukwekkend. Het is goed dat de minister het belang erkent, maar welke extra stappen wil hij zetten om te zorgen dat onze staatsdeelnemingen gaan voldoen aan het wettelijke streven? Is hij bereid om toe te zeggen dat die rol — die is soms consultatie en soms het goedkeuren van het profiel — die wij hebben bij benoemingen in staatsdeelnemingen altijd wordt gebruikt om emancipatie te bevorderen en niet om die tegen te werken? Vindt de minister dat bij de helft van onze staatsdeelnemingen de balans in de raad van bestuur zoek is? Daar zitten immers bijna altijd meer mannen dan vrouwen in.

Minister Koolmees:

Voorzitter. Zoals ik in mijn eerste antwoord heb gezegd, heeft de minister van Financiën als het gaat om de staatsdeelnemingen aandacht voor de benoeming van meer vrouwen in de raad van bestuur en de raad van commissarissen. Daarbij scoren de staatsdeelnemingen beter dan overige beursgenoteerde ondernemingen, maar nog steeds niet voldoende. Dat past ook in een breder plaatje waarvoor een andere minister, namelijk minister Van Engelshoven van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en voor Emancipatie, vorige week op Internationale Vrouwendag nog aandacht heeft gevraagd en waarover zij ook een brief naar de Kamer heeft gestuurd, namelijk dat er voor 2020 streefcijfers zijn opgesteld voor het aandeel vrouwen in de raad van bestuur en de raad van commissarissen en dat er nog een grote inhaalslag moet plaatsvinden de komende jaren om die streefcijfers te halen. Zij heeft daarbij aangekondigd dat als dit niet lukt — en dat klinkt dreigend — er stevige maatregelen worden genomen om niet alleen bij de staatsdeelnemingen maar ook breder, bij de beursgenoteerde ondernemingen het aandeel vrouwen in de raad van bestuur en de raad van commissarissen te verhogen.

De voorzitter:

U heeft nog 30 seconden, meneer Paternotte.

De heer Paternotte (D66):

De vraag die ik nog heb is de volgende. Waar de Staat een rol heeft bij benoemingen, wat bij staatsdeelnemingen vaak het geval is, afhankelijk van het exacte aandeel dat we hebben in het proces, is mijn vraag of we die rol altijd inzetten voor het bevorderen van emancipatie en nooit voor het tegengaan ervan, oftewel dat we dan niet zullen meewerken aan een profiel waarin op welke wijze dan ook gezocht wordt naar meer balans in een bepaald bestuur dat ertoe kan leiden dat de voorkeur uitgaat naar een man.

Minister Koolmees:

Zeker. Daar kan ik kort over zijn: zeker.

De heer Paternotte (D66):

Dank u wel. Die duidelijkheid zocht ik inderdaad. Ik ben heel blij dat de minister die zo stellig uitspreekt. Ik zie dat daarmee mijn spreektijd op is.

De voorzitter:

Dat klopt.

De heer Paternotte (D66):

Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Kröger namens GroenLinks.

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter. Dit is een belangrijk onderwerp om aandacht aan te besteden. Iedereen was geschokt over de uitspraak van de heer Nijhuis en dat is ook terecht. Wat ons betreft maakt het echt een cultuur zichtbaar waarbij er kennelijk angst is in een door mannen gedomineerde sector dat er te veel vrouwen in topposities komen. En dat houdt een status quo in stand. Dat is een status quo waarbij op dit moment slechts 20% van die posities in staatsdeelnemingen vervuld wordt door vrouwen.

De voorzitter:

En dan nu de vraag.

Mevrouw Kröger (GroenLinks):

Dan is de vraag wat de minister hieraan concreet gaat doen. Komt er een concreet actieplan om dit te veranderen en, zo ja, kan dat er komen voor de volgende benoeming van een lid van de raad van bestuur van een staatsdeelneming?

Minister Koolmees:

Voorzitter. Hier wrekt zich dat ik niet inhoudelijk verantwoordelijk ben voor dit terrein, maar ik weet wel een paar dingen die ik heb meegekregen bij de beantwoording hier. Bij de meest recente staatsdeelnemingen zijn er drie vrouwen benoemd in de raad van commissarissen of de raad van bestuur, juist ook vanwege dit aandachtspunt, waar dus in het staatsdeelnemingenbeleid, waarvoor de minister van Financiën verantwoordelijk is, echt expliciet aandacht voor is en waarmee de minister van Financiën ook rekening houdt bij de aanstelling van bestuurders en toezichthouders.

Inderdaad zijn de laatste drie benoemingen gegaan naar vrouwen vanwege dit aandachtspunt. Overigens, bij Schiphol bestaat de helft van de raad van bestuur uit vrouwen. Dat is natuurlijk positief. Daarmee is niet gezegd dat dat leidt tot een andere benoeming, dus dat dat per se een man moet zijn; absoluut niet. Dat heb ik net al tegen de heer Paternotte gezegd. Maar de minister van Financiën heeft hiervoor bij het staatsdeelnemingenbeleid expliciet

aandacht. Dat staat ook in de Nota Staatsdeelnemingenbeleid, waarmee dit onderdeel is van het reguliere beleid. Ik wil u adviseren om de volgende keer bij het debat over de staatsdeelnemingen dit punt terug te nemen richting de minister van Financiën.

De voorzitter:

Dank u wel. Dan gaan we nu naar de vraag van de heer Omtzigt namens het CDA.

Minister Koolmees:

En ook die mag ik beantwoorden.

De voorzitter:

Ja. Over het bericht dat de Belastingdienst bang is voor kogels. Dat klinkt heel heftig.